

Totalforsvarsøvelserne i kommandocentralerne

Tilbage til [forsiden](#).

Indhold

Betydningen af øvelser	1
NATO øvelser i regeringsanlæggene	1
Danske totalforsvarsøvelser	1
Øvelser i regionerne	2
Øvelser i kommunerne	2

Betydningen af øvelser

2. verdenskrig og efterkrigstiden kom til at fylde meget i totalforsvaret på grund af spændingsforholdet mellem øst og vest, magtbalancen og den deraf følgende atomtrussel.

Mange af beredskabsopgaverne og uddannelsen hertil var under Den kolde krig fastlagt med baggrund i disse trusler.

Man planlagde derfor en potentiel udflytning til bygningsmæssigt sikrede lokaliteter og iværksatte en uddannelse i at arbejde fra sådanne faciliteter, herunder regeringsanlæggene, landsdelskommandocentralerne, regionskommandocentralerne og de kommunale kommandocentraler.

NATO øvelser i regeringsanlæggene

Som følge af udviklingen i Den kolde krig og faren for en eskalation begyndte NATO at afholde tilbagevendende stabsøvelser, hvor det civile politiske element blev øvet samtidig med, at man trænede samspelet ikke alene mellem diplomati og militær, men også ud i samfundets forgreninger (læs mere om Det civile beredskab, som en del af totalforsvaret under Den kolde krig [her](#)).

De internationale krisestyringsøvelser mellem NATO's politiske og militære hovedkvarter og medlemslandenes øverste militære og civile myndigheder blev i de første år kaldet FALLEX (FALL EXercise) i de lige år og senere WINTEX (WINTer EXercise), idet øvelserne blev flyttet nogle måneder til de ulige år.

Fra 1979 fik øvelserne i stigende omfang egentlig totalforsvarspræg og benævntes WINTEX-CIMEX (civil/ militær øvelse). Nogle år efter WINTEX øvelserne var blevet indført, startede man med at holde HILEX (HIgh Level EXercise). Øvelserne havde til formål at afprøve NATO organernes funktionsdygtighed og at videreudvikle de politiske konsultations- og beslutningsprocedurer i en krisesituation. Hovedvægten var derfor det politiske aspekt.

NATO øvelserne er grundigt beskrevet i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)".

Danske totalforsvarsøvelser

Ud over de store NATO-øvelser har regeringsanlæggene gennem årene også lagt fysik til andre jævnlige tilbagevendende nationale øvelser, hvor landets totale forsvarsevne blev testet.

En stor del af øvelserne blev afholdt umiddelbart før eller efter de store NATO øvelser som er beskrevet i det foregående.

Øvelserne kunne f.eks. være en instruktionsøvelse (INSTØV), som blev gennemført med det formål at tilsikre, at nøglepersonale ved de deltagende myndigheder på lands-, landsdels- og regionsniveau forud for stabsøvelsen havde et fælles grundlag for deres

opfattelse af status i principielle spørgsmål og de dermed forbundne holdninger med hensyn til proportioner og politiske implikationer, kompetencefordelinger samt procedurer for sagsbehandling og samarbejde.

Øvelserne kunne også være stabs- og signaløvelse (STØV), som blev gennemført med det generelle formål at øve civil-, civilforsvars-, politi- og militærregioner i at løse krigsopgaver, idet hovedvægten var lagt på at indøve det nødvendige samarbejde mellem forskellige regioner samt mellem de enkelte regionale myndigheder og tilsvarende myndigheder på niveauerne over eller under det regionale (lands, landsdels- og kommunale myndigheder).

De danske totalforsvarsøvelser er grundigt beskrevet i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)".

Øvelser i regionerne

I regionerne blev der afholdt en lang række øvelser for at træne de regionale opgaver (Læs mere om det civile beredskab på regionalt niveau [her](#)).

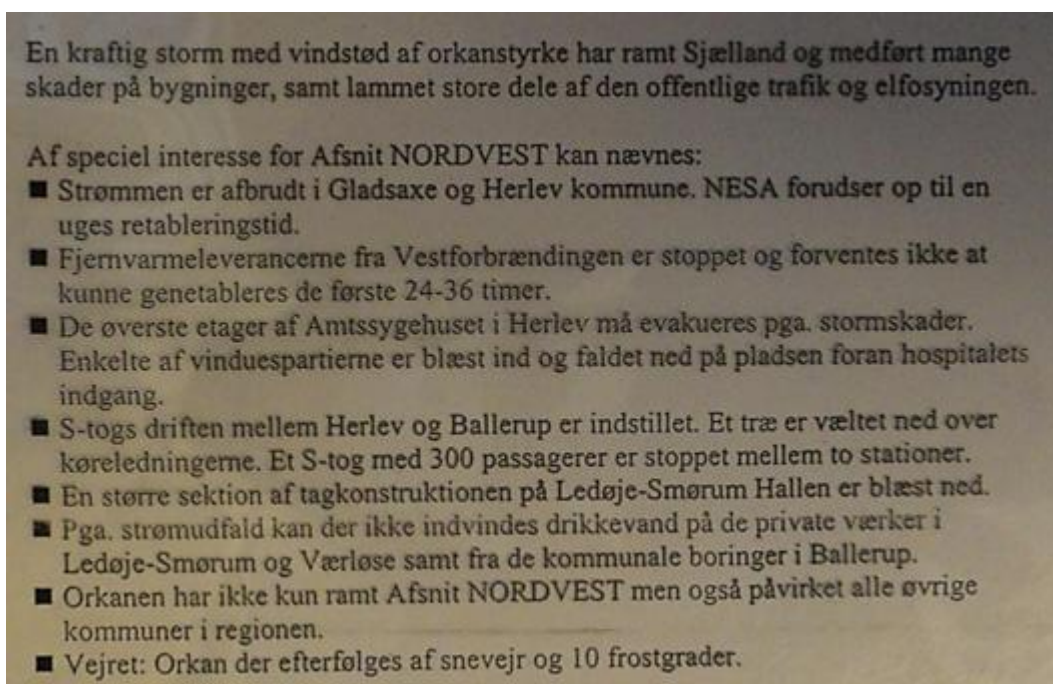
Senere blev de regionale øvelser tilrettelagt af forsvarrets respektive landsdelskommandoer i samarbejde med sekretariatet for civilt beredskab, Civilforsvarsstyrelsen og rigspolitichefembedet under standardbetegnelserne TOTAL i vestre landsdel og SMARAGD-HORISONT i østre landsdel.

Øvelserne på regionalt niveau er grundigt beskrevet i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)".

Øvelser i kommunerne

Civilregionernes rolle var tænkt som at de skulle være formidlende og prioriterende og i videst mulige omfang skulle henvise konkrete opgavers løsning til andre myndigheder – herunder de kommunale (Læs mere om det civile beredskab på kommunalt niveau [her](#)).

Derudover holdt kommunerne et utal af egne øvelser primært inden for det civile forsvar (læs mere om forskellen mellem det civile forsvar og det civile beredskab [her](#)) i deres egne krisestyringsfaciliteter (Læs mere om de kommunale kommandocentraler generelt [her](#)).

Øvelsesoplæg fra en kommunal øvelse. Opgaverne var:

- *Hvad er problemet?*
- *Prioritering*
- *Hvem skal/ kan løse de enkelte opgaver?*
- *Hvordan løses opgaven praktisk. Hvordan og af hvem?*
- *Information af borgerne og mellem myndigheder*
- *Økonomi*
- *Koordinering og dokumentation*

Poul Holt Pedersen og Karsten Pedersen forfatterne@reganvest.dk. Se "Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker" Billesø & Baltzer 2011, www.reganvest.dk og www.facebook.com/reganvest